

คู่มือการสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รับสมัคร ๑๐ ถึง ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

การปกครอง

กระทรวงมหาดไทย

วันเลือกตั้ง ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕

เวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๑๕.๐๐ น.

สารบัญ

หน้า

๑. คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง _____ ๑
๒. ข้อห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง _____ ๕
๓. ข้อกำหนดให้พรรคการเมืองต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง _____ ๕
๔. วิธีการสมัครรับเลือกตั้ง _____ ๕
๕. การกำหนดเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร _____ ๘
๖. อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง _____ ๘
๗. การร้องคัดค้านเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรับสมัคร _____ ๑๐
๘. การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง _____ ๑๑
๙. ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง _____ ๑๓
๑๐. การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้ง _____ ๑๗
๑๑. ผู้เสียหายตามกฎหมาย _____ ๑๙
๑๒. การคัดค้านการเลือกตั้ง _____ ๑๙
๑๓. แบบพิมพ์สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง _____ ๒๐
๑๔. สำระสำคัญของกฎหมายพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ _____ ๒๗

คู่มือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติของผู้สมัคร ประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้คือ

๑. ส่วนที่ ๑ คุณสมบัติด้านส่วนตัวของผู้สมัคร ซึ่งประกอบด้วย

๑.๑ เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย (มาตรา ๑๐๕ (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕)

สำหรับบุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ (มาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ และโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลามาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้

ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑.๒ อายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๐๕ (๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔)

๑.๓ เป็นผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ (๔) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ดังต่อไปนี้

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

๑.๔ ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ดิถยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา

๑๐๔ (๑) (๒) หรือ (๔) ซึ่งได้แก่

- มาตรา ๑๐๔ (๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

- มาตรา ๑๐๔ (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- มาตรา ๑๐๔ (๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

โดยคำพิพากษา

- (๔) เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้
- (๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๖) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่
- (๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๙) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง
- (๑๐) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- (๑๑) เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๙๒
- (๑๒) เคยถูกหรือถูกคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๙๑ ให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะมีกรณีปรากฏหลักฐานน่าเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้อำมสินจ้าง ไม่ว่าโดยวิธีใด เพื่อให้คนได้รับเลือกตั้ง

๒. ส่วนที่ ๒ คุณสมบัติด้านพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วย

- ๒.๑ ผู้สมัครต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว (มาตรา ๑๐๕ (๓) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔)

๒.๒ พรรคการเมืองจะต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน (มาตรา ๑๐๖ วรรคแรก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔)

๒.๓ ในแต่ละเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๑๐๖ วรรคแรก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔)

๒.๔ เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งมิได้ (มาตรา ๑๐๖ วรรคสอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔)

๒. ข้อห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ห้ามมิให้ผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินหนึ่งเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

๓. ข้อกำหนดให้พรรคการเมืองต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตใด พรรคการเมืองนั้นต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

๔. วิธีการสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้ตามแบบ ส.ส.๑ (ข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๒) ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครตามแบบ ส.ส.๑ ด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่จังหวัดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคนให้ยื่นเป็นคณะ ทั้งนี้ ตามชื่อหรือรายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ตามเวลาปฏิบัติราชการ พร้อมด้วยหลักฐานอื่น ได้แก่

(๒.๑) บัตรประจำตัวประชาชน เว้นแต่บุคคลที่ไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย (โดยให้ถ่ายสำเนาของบัตรฯ ประกอบการสมัคร)

(๒.๒) หนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหนังสือรับรองว่าส่งสมาชิกเข้าสมัครทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน กรณีเป็นผู้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเพื่อการนี้ จะต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นให้กระทำการแทน ประกอบด้วย

(๒.๓) ทะเบียนบ้านเพื่อใช้ตรวจสอบอายุและสัญชาติ

(๒.๔) ใบรับรองแพทย์ เพื่อให้ทราบว่าเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๗ (๑) และมาตรา ๑๐๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ กล่าวคือ ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ และไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒.๕) หลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๐๕ (๔) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ เช่น สูติบัตร หรือหนังสือรับรองของสถานศึกษา ฯลฯ

(๒.๖) ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

(๒.๗) รูปถ่ายหรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร ตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

(๒.๘) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ผู้สมัครจะต้องนำหลักฐานการศึกษาไปแสดงประกอบการสมัครด้วย ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕

(๒.๙) หลักฐานอื่นใดที่ผู้สมัครนำมาแสดงว่าตนเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ (เช่น หลักฐานการลาออกจากราชการ หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล เป็นต้น)

ทั้งนี้ ผู้สมัครจะต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๓) ในกรณีที่มีผู้ใดหรือคณะใดประสงค์จะให้รับใบสมัคร ค่าธรรมเนียมหลักฐานการสมัคร และรูปถ่ายของตนก่อน ในกรณีเช่นนี้หากไม่อาจตกลงกันได้แล้วก็ให้ใช้วิธีการจับสลาก ตามความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒

(ข้อ ๔๑ วรรคหนึ่งแห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๔) การจับสลากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกระทำโดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ต่อหน้าผู้สมัคร ผู้แทนพรรคการเมือง หรือผู้เลือกตั้ง

ในการจับสลากให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองเดียวกัน พรรคการเมืองละหนึ่งคน เป็นผู้จับสลากในนามของผู้สมัครทุกคนของพรรคการเมืองนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดบันทึกผลการจับสลากไว้เป็นหลักฐาน (ข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความใน พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

ในกรณีจังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งเท่ากันทุกเขต ถ้าผู้สมัครทุกพรรคการเมืองที่มาพร้อมกันตกลงกันที่จะกำหนดเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครของแต่ละพรรคให้เหมือนกันทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นแล้ว ให้ผู้สมัครทุกคนทำบันทึกข้อตกลงและลงลายมือชื่อต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วมอบบันทึกนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน จากนั้นจึงจัดให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคในแต่ละเขตยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานตามลำดับที่ได้ตกลงกันนั้น (ข้อ ๔๑ วรรคสองแห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕)

ในกรณีจังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่เท่ากัน หากผู้สมัครที่มาพร้อมกันประสงค์จะกำหนดเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครตามที่ตนต้องการ ให้ดำเนินการตามวรรคสองโดยอนุโลม (ข้อ ๔๑

พรรคสามแห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๕) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๒๒ พรรคสอง แล้ว ให้ค่าธรรมเนียมคกเป็นของรัฐ และไม่มีการคืนค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้สมัครไม่ว่ากรณีใด (มาตรา ๒๔ แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

๕. การกำหนดเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร

(๑) การกำหนดเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร ให้กำหนดตามเลขที่ใบรับ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกให้แก่ผู้สมัครตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้เมื่อได้ตรวจสอบค่าธรรมเนียม หลักฐานการสมัคร และรูปถ่ายหรือรูปภาพ ว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว (ข้อ ๒ พรรคหนึ่งแห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความใน พ.ร.บ.การเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๙)

(๒) เครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครมีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครในบัตรเลือกตั้ง คือ ด้านหน้าเป็นจำนวนจุดเท่ากับเลขหมาย ถัดไปเป็นตัวเลขไทย (ข้อ ๔๔ พรรคท้าย แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒)

๖. อำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ก่อนผู้ว่าราชการจังหวัดจะรับใบสมัครของผู้ใดหรือคณะใดให้ตรวจสอบค่าธรรมเนียม หลักฐานการสมัคร และรูปถ่ายหรือรูปภาพ ว่าถูกต้องครบถ้วน และเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบแล้ว

เห็นว่า ผู้ใดหรือคณะใดยื่นค่าธรรมเนียม หลักฐานการสมัคร และรูปถ่ายหรือรูปภาพไม่ครบถ้วน หรือขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครในนามพรรคการเมืองใดที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่ครบถ้วน หรือเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการไม่รับใบสมัคร และตรวจสอบค่าธรรมเนียมหลักฐานการสมัครและรูปถ่ายหรือรูปภาพของผู้สมัครของพรรคการเมือง ในลำดับถัดไปแทนที่

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบค่าธรรมเนียม หลักฐานการสมัคร และรูปถ่ายหรือรูปภาพของผู้สมัครของพรรคการเมือง ว่าถูกต้องครบถ้วนและเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรับการสมัครตามลำดับ และให้ออกใบรับตามแบบ ส.ส.๑๔ (ข้อ ๔๐ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๙)

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานชื่อผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด พร้อมกับส่งหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน ให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยเร็วในวันปิดรับการสมัคร และเมื่อได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการไม่รับสมัครให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองนั้นทราบโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร

ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใดมีคุณสมบัติครบถ้วน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศตามแบบ ส.ส.๑๕ และให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด แล้วทำหนังสือแจ้งให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองนั้นทราบโดยเร็วตามแบบ ส.ส.๑๖ และ ส.ส.๑๖/๑ (ข้อ ๔๒ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๓) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ส.๒๐ ส่งไปยังนายอำเภอเพื่อมอบแก่กรรมการตรวจคะแนนหน่วยเลือกตั้งละ ๒ ฉบับ

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งให้คณะกรรมการตรวจคะแนนปิดไว้ ณ ที่เห็นได้งายหน้าที่เลือกตั้ง ๑ ฉบับ และให้เก็บไว้ใช้ตรวจสอบ ๑ ฉบับ (ข้อ ๔๖ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

๗. การร้องคัดค้านเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรับสมัคร

ถ้าผู้สมัครผู้ใดไม่มีรายชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๒ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัดตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวันนับจากวันที่ประกาศนั้น โดยมีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินการพิจารณา เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลสั่งให้รับสมัคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตามคำสั่งศาล และให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าได้จัดตั้งกรรมการตรวจคะแนนขึ้นแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทราบโดยเร็ว

การใดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและกรรมการตรวจคะแนนได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย (มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

๘. การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

(๑) เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ไม่ให้นำมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ มาใช้บังคับสำหรับในกรณีที่น่าสั่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์แผ่นประกาศหรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งต้องไม่กระทำโดยวิธีหา ฟัน หรือระบายสี ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนังอาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดาซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการหรือ ณ บริเวณที่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้ายห้ามปิดประกาศไว้ และต้องไม่กระทำโดยวิธีปิดประกาศ ณ ทรัพย์สินดังกล่าวของทางราชการที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล หรือบริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้ายห้ามปิดประกาศไว้

ในกรณีที่มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปักปิด ลบ หรือล้างข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกล่าว แต่ในกรณีที่มิใช่เป็นทรัพย์สินของทางราชการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีอำนาจดังกล่าวเมื่อได้รับคำร้องขอจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

(มาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓)

- ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือปรับแห่งละหนึ่งพันบาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน

- ค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่การกระทำผิดนั้นเกิดขึ้น เพื่อใช้ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดนั้น (มาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๒) เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองกำหนดสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามสมควร

เมื่อมีการกำหนดสถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีปิดประกาศสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ในสถานที่ที่ได้จัดไว้ให้

(มาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓)

(๓) เมื่อได้มีประกาศระบุที่เลือกตั้งตามมาตรา ๓๕ วรรคสองแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ผ่านประกาศ หรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้ง

ในกรณีที่มีสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ ผ่านประกาศ หรือสิ่งอื่นใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้งอยู่

แล้วก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนมีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิด หรือนำออกไปไว้ นอกที่เลือกตั้งดังกล่าว

(มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

- ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๔) นับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาไม่ว่าโดยวิธีใด อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง หรือทำด้วยประการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง

(มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

- ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

๔. ค่าใช้จ่ายและการหาเสียงเลือกตั้ง

(๑) เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินหนึ่งล้านบาทไม่ได้ ทั้งนี้ ไม่รวมค่าธรรมเนียมการสมัคร

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่
พรรคการเมืองหรือบุคคลอื่นใดจ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่
คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง ในกรณีนำทรัพย์สินมาให้ใช้
ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น ๆ

(มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

ผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ ต้อง
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

(มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๒) การใช้จ่ายตามมาตรา ๓๒ ให้ใช้จ่ายได้เฉพาะค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(๒.๑) การโฆษณากระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และ
สื่อมวลชนอื่น

(๒.๒) การพิมพ์ โฆษณา แจกจ่าย ประกาศ แผ่นป้าย ใบปลิว และ
สิ่งพิมพ์อื่น ๆ

(๒.๓) การจัดทำเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ไปรษณียากร โทรเลข โทรศัพท์
และการสื่อสารอื่นใด

(๒.๔) การซื้อ เช่า หรือยืมสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุ
อุปกรณ์ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๒.๕) การว่าจ้างแรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๒.๖) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการเลือกตั้ง

(๒.๗) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อ
บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๓) ภายในกำหนดสามเดือนหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่

(๓.๑) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จ่ายไปแล้ว

(๓.๒) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยังค้างชำระ

(๓.๓) หลักฐานการจ่ายเงินตาม (๓.๑) และหลักฐานการค้างชำระตาม

(๓.๒) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้รับหรือเจ้าหน้าที่

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานตามวรรคหนึ่งมีกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งที่กระทำในเขตเลือกตั้งใดว่า ผู้สมัครใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่กำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

การขอตรวจสอบและขอสำเนารายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ แต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และเสียค่าธรรมเนียม ตามระเบียบของทางราชการ

(มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

(มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๔) เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใด ด้วยวิธีการดังนี้

(๔.๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๔.๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม แก่สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถานสงเคราะห์อื่นใด

(๔.๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพและการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔.๔) ทำสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือสิ่งอื่นใดเพื่อประโยชน์ของบุคคล ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม

(๔.๕) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

(มาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๕) ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง เพื่อการเลือกตั้ง หรือนำกลับไปที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือผู้ใดกระทำการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครใด

(มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

(มาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

๑๐. การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๑) ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจคะแนนอย่างน้อยเจ็ดคน และเจ้าหน้าที่คะแนนอย่างน้อยหนึ่งคน ประจำทุกหน่วยเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

กรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วยให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ และเป็นผู้ที่พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเสนอชื่อต่อนายอำเภอ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ภายในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕)

ให้พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ๆ มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจคะแนนตามวรรคหนึ่งได้ไม่เกินหน่วยละหนึ่งคน ในกรณีที่บุคคลซึ่งพรรคการเมืองเสนอชื่อสำหรับหน่วยเลือกตั้งใด มีจำนวนต่ำกว่าเจ็ดคน ให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนจากผู้เลือกตั้ง ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ เป็นกรรมการตรวจคะแนนได้

(มาตรา ๔๓ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๒) ก่อนวันเลือกตั้งถ้าปรากฏว่ากรรมการตรวจคะแนนที่ได้แต่งตั้งไว้ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้นายอำเภอสั่งถอดถอนและแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ แต่ในกรณีที่ผู้ซึ่งถูกถอดถอนนั้นเป็นผู้ที่พรรคการเมืองใดเสนอชื่อ ให้นายอำเภอแต่งตั้งจากผู้ซึ่งพรรคการเมืองนั้นเสนอชื่อใหม่ และถ้าพรรคการเมืองนั้นไม่เสนอชื่อภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนด ให้นาวรรคสามของมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(มาตรา ๔๔ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

(๓) กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนให้แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่งมีความประพฤติดีและสามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้

ห้ามมิให้แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กรรมการสุขาภิบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้สมัครเป็นกรรมการตรวจคะแนน

ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้สมัครหรือกรรมการของพรรคการเมืองเป็นเจ้าหน้าที่คะแนน

(มาตรา ๔๗ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๔) ถ้าบุคคลที่พรรคการเมืองเสนอชื่อให้นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจคะแนนเกินเจ็ดคน ให้นายอำเภอแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการตรวจคะแนนทั้งหมด

(ข้อ ๒๓ วรรคสอง ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

๑๑. ผู้เสียหายตามกฎหมาย

ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๙๓ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

๑๒. การคัดค้านการเลือกตั้ง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใด ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เห็นว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเห็นว่าการที่บุคคลใดได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยมิชอบ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งนั้นอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานครภายในสามสิบวัน เว้นแต่เฉพาะกรณีร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๔ ให้ยื่นคำร้องคัดค้านภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

(มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒)

แบบพิมพ์สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ส.ส. ๑
(ด้านหน้า)

ใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ใบสมัครเลขที่.....(สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ข้าพเจ้า

- (๑) ชื่อ..... สัญชาติ.....
- (๒) เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....
- (๓) อายุ.....ปี
- (๔) เกิดบ้านเลขที่.....ถนน..... หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- (๕) ภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....
- (๖) บิดาชื่อ..... สัญชาติ.....
- (๗) มารดาชื่อ..... สัญชาติ.....
- (๘) สังกัดพรรค.....
- (๙) มีความรู้.....
- (๑๐) คุณสมบัติอื่น.....
.....
.....

ขอสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด.....

เขตเลือกตั้งที่..... โดยข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติและมีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร

ยื่น ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....
(ลายมือชื่อ).....ผู้สมัคร

คำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด

ได้สอบสวนแล้วเห็นว่า .....
.....
.....

(ลายมือชื่อ).....
(.....)
ผู้ว่าราชการจังหวัด
วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

เครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร

ชื่อผู้สมัคร .....
สังกัดพรรค.....

บันทึก

ได้รับค่าธรรมเนียมการสมัคร จำนวน.....บาท ตามใบสำคัญรับเงินเล่มที่.....
เลขที่..... ลงวันที่..... และรูปถ่ายหรือรูปภาพผู้สมัคร จำนวน..... รูปไว้แล้ว
เมื่อวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ..... จึงกำหนดเครื่องหมายประจำตัว
ผู้สมัคร ..... ให้แก่ผู้สมัครเพื่อดำเนินการต่อไป
(ลายมือชื่อ)..... ผู้บันทึก
(.....)

ข้าพเจ้าได้ทราบข้อความในบันทึกนี้พร้อมทั้งเครื่องหมายประจำตัวแล้ว

(ลายมือชื่อ)..... ผู้สมัคร
วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ.....

ตัวอย่าง

หนังสือรับรองหัวหน้าพรรคการเมืองให้ส่งสมัครรับเลือกตั้ง

ที่..... เขียนที่.....
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

เรื่อง ขอรับรองส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด.....
เขตเลือกตั้งที่.....

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

พรรค..... ขอรับรองว่าบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ....

๒. ....

๓. ....

เป็นสมาชิกพรรค..... และได้ส่งสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร จังหวัด..... เขตเลือกตั้งที่..... ในนามพรรค

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าพรรค.....

หมายเหตุ กรณีเป็นหนังสือผู้แทนหัวหน้าพรรค ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรค
การเมืองนั้นด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

ตัวอย่าง

หนังสือรับรองหัวหน้าพรรคการเมืองส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกัน
ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน (ในกรณีการเลือกตั้งทั่วไป)

ที่..... เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอรับรองจำนวนสมาชิกที่ส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

พรรค..... ขอรับรองว่า ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าพรรค.....

หมายเหตุ กรณีเป็นหนังสือผู้แทนหัวหน้าพรรค ต้องได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรค
การเมืองนั้นด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

ตัวอย่าง
หนังสือมอบหมาย
ทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง
ตามมาตรา ๓๓ พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

ข้าพเจ้า.....หัวหน้าพรรค.....

อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้มอบหมายให้.....

.....เป็นผู้มีอำนาจกระทำแทนข้าพเจ้า ดังนี้ (ระบุอำนาจที่จะมอบหมายเป็น
ข้อ ๆ ให้ชัดเจน)

๑. ....

๒. ....

ฯลฯ

เพื่อเป็นหลักฐาน ข้าพเจ้า.....ผู้มีชื่อข้างต้นนี้
ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน ณ วัน เดือน ปี ที่กล่าวข้างต้น

(ลงชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง) .....

(ลายมือชื่อพยาน) .....

(ลายมือชื่อพยาน) .....

(ลงชื่อผู้รับมอบหมาย) .....

หมายเหตุ ผู้รับมอบหมายให้กระทำแทนหัวหน้าพรรคการเมือง จะต้องเป็นบุคคลที่กำหนดตามมาตรา ๓๓
แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

หนังสือขอแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน

เรียน นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ.....

ด้วยพรรคการเมือง.....ได้ส่งสมาชิกของพรรคการเมือง
เข้าสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัด.....
เขตเลือกตั้งที่.....ได้เครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร.....

ฉะนั้น พรรคการเมือง.....จึงขอแต่งตั้งให้ (ระบุ นาย/
นาง/น.ส. ....สัญชาติไทย เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็น
กรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลายมือชื่อ).....

(.....)

หัวหน้าพรรคการเมือง.....

หมายเหตุ กรณีเป็นผู้รับมอบหมายให้กระทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง จะต้องเป็นบุคคลที่กำหนดตาม
มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ และต้องมีหนังสือมอบหมาย
จากหัวหน้าพรรคให้กระทำการ

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. สำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมือง

กำหนดให้มีสำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่รับคำขอจดทะเบียน ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง (มาตรา ๓)

๒. การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกพรรค

การสิ้นสุดสมาชิกภาพกรณีที่พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับพรรค กรณีที่สมาชิกดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด (มาตรา ๔)

๓. การแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคเพิ่มหรือลดลง

กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง และกำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของสมาชิก ภายในเดือนมกราคมของทุกปีให้นายทะเบียนทราบ (มาตรา ๕)

๔. การจัดส่งสำเนาบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน ของพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมือง

กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองจัดส่งสำเนาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคต่อนายทะเบียนเป็นประจำทุกหกเดือน และในกรณีที่ปรากฏว่า หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรค หรือสมาชิกพรรค ผู้ได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบำรุงพรรคจากบุคคลภายนอก ต้องนำเงินเข้าบัญชีรายรับของพรรคภายในเจ็ดวัน นับแต่วันรับเงิน (มาตรา ๖)

๔. การเลิกพรรคการเมือง (ที่แก้ไขและเพิ่มขึ้นใหม่)

(๑) พรรคการเมืองต้องเลิกถ้าไม่ส่งหรือส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบคน

(๒) ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป (มาตรา ๗)

๖. การชำระบัญชีพรรคการเมืองที่ยุบเลิก

กำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งงบดุลและเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันพรรคการเมืองเลิก และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถ้าไม่เสร็จให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน (มาตรา ๘)

๗. การรวมพรรคการเมือง

กำหนดให้มีการรวมพรรคการเมืองกันได้ โดยกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. รวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่

๒. รวมกันเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลัก

(มาตรา ๙)

๘. เพิ่มบทกำหนดโทษ

กรณีหัวหน้าพรรค กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ใดได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบำรุงพรรคจากบุคคลภายนอกไม่นำเงินดังกล่าวเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

